

“Ik vraag me af...”

De stichting “Ik vraag me af...” is in 2014 in het leven geroepen en heeft als doelstelling om voor alle in Eibergen geboren Joodse oorlogsslachtoffers een plaats op het gemeentelijk herdenkingsmonument te krijgen.

Wij zien het als taak om deze doelstelling te verwezenlijken d.m.v. het meewerken aan archiefonderzoek, lezingen, educatie, folderverspreiding en het publiceren van artikelen. Het bestuur bestaat sinds 2014 uit 3 personen en een adviseur. Deze adviseur heeft geen stemrecht en wil op de achtergrond blijven. Leden van het bestuur:

* Leonie Holweg, voorzitter

* Secretaris, vacant

* Bert Smeenk, penningmeester

(Tijdelijk) adres secretariaat:
Zwilbroekseweg 1 * 7151 BS Eibergen

**

Mail:

info@stichtingikvraagmeaf.nl

Facebook:

www.facebook.com/stichtingikvraagmeaf/

Website:

<https://www.stichtingikvraagmeaf.nl/>

Instagram:

[ikvraagmeaf](https://www.instagram.com/ikvraagmeaf)

Organisatie

Beleidsplan

De organisatie heeft in de aanloop naar 2014 het volgende beleidsplan ontwikkeld:

* De in Eibergen geboren Joodse slachtoffers die niet op het monument staan, achterhalen d.m.v. archiefonderzoek en hun een plaats te geven op het herdenkingsmonument in Eibergen. *Dit doel is in 2016 gerealiseerd met dank aan de gemeente.*

*Film Grensherinneringen wint People-to-people-EUREGIO-prijs 2021
Foto: Petra Waning*

* Het geven van gastlessen over de oorlog in Eibergen aan de basisscholen (groep 7 en 8) en aan de onderbouw van de middelbare scholen

* Het geven van lezingen over de “vergeten” Joodse slachtoffers van Eibergen aan een breed publiek.

* Het in stand houden van het Joodse gedachtengoed van Eibergen door middel van tentoonstellingen en het verzamelen van fotomateriaal.

* Het uitnodigen van gastsprekers

* Het realiseren van een website

* Het werven van donateurs

* Het doen van onderzoek naar WO II in Eibergen, buurtschappen en omgeving in de ruimste zin van het woord en verslaglegging hiervan in publicaties

Financieel

Inkomsten worden verkregen uit donaties en subsidies. Het werven van donateurs is gestart na de presentatie van het boek “Ik vraag me af...” op 13 april 2014. Er wordt voor het geven van een gastles en het uitlenen van een leskist een kleine vergoeding gevraagd.

De donateurs vormen de basis die de stichting financieel draaiende houdt.

“Ik vraag me af...”

Verder komt de winst die Bert Smeenk maakt op de boeken over dit onderwerp ten goede aan de Stichting.

Donateurs

Aan de donateurs wordt een financiële bijdrage gevraagd; er is geen minimum aan verbonden. De donateurs worden door middel van deze nieuwsbrief al dan niet digitaal op de hoogte gehouden van de activiteiten van de stichting.

Activiteiten

We benaderen scholen om daar gastlessen te verzorgen of om op verzoek een lesprogramma met leskist te leveren. Geprobeerd wordt om een boek of boekenreeks te maken over het Joodse leven in Eibergen aan de hand van foto's over de periode na 1900 tot heden.

Facebook & Instagram

De facebooksite van de Stichting “Ik vraag me af...” heeft op dit moment op 830 vrienden. We willen iedereen bedanken voor hun steun voor en interesse in onze stichting. Sinds 2021 hebben we ook een Instagram-account. We zijn ons daar steeds meer in aan het ontwikkelen. Af en toe zien we nog een nieuwe volger.

Website: nieuwe pagina's

Sinds de Covid-19 uitbraak maken we steeds meer gebruik van communiceren via onze social mediakanalen. Zo proberen we onze website steeds aan te vullen met nieuws en ontwikkelen we elke keer nog nieuwe pagina's. Waaronder een pagina gewijd aan het Stolpersteine project (in 2019) en een pagina gewijd aan het Filmproject Grensherinneringen (in 2020) Beide zijn te vinden onder tabblad projecten op de Homepage. In de toekomst komt er een pagina over het scholenproject dat wij aanbieden. Dit om zichtbaar te maken dat het er is! Nu gaat het vooral via mond tot mond reclame en met name van onze eigen mensen

Vacature secretaris

Op dit moment is de functie secretaris binnen ons bestuur nog steeds vacant. Ben jij of ken jij iemand die interesse heeft? Laat het ons weten door een mail te sturen naar info@stichtingikvraagmeaf.nl of neem contact op met voorzitter Leonie Holweg 06-19152944

Open Monumentendag zondag 12 september 2021

Een vaste activiteit voor ons op deze dag is een wandeling naar de Joodse begraafplaats in Eibergen. De starttijden zijn 13:30 uur en 15:30 uur vanaf museum boerderij 't Vunderink. Je kan deze dag aansluiten op beide tijdstippen als je mee wilt wandelen met onze gidsen Marieke Driever en/of Bert Smeenk.

Film Grensherinneringen wint People-to-people-EUREGIO-prijs 2021

Op vrijdag 3 december vond de uitreiking van de dertiende People-to-People-EUREGIO-prijs plaats. In kleine kring heeft de voorzitter van het grensoverschrijdend samenwerkingsverband, Rob Welten, samen met directeur-bestuurder Christoph Almering in het EUREGIO-vergadercentrum in Glanerbrug de prijs aan twee uitstekende projecten uitgereikt. Beide projecten hebben zich voor een positieve grensoverschrijdende samenwerking tussen de buurlanden ingezet. Videograaf Jahra Esser en Stichting “Ik vraag me af...” hebben de prijs in ontvangst mogen nemen voor de filmdocumentaire Grensherinneringen. Wij zijn natuurlijk super trots en willen de EUREGIO bedanken voor de eer!

Wat is de People-to-People prijs nu eigenlijk?
Sinds 2009 reikt de EUREGIO de People-to-People-EUREGIO-prijs uit. In het begin waren de prijswinnaars meestal inwoners van de EUREGIO, die gedurende hun leven en/of hun loopbaan op meerdere fronten een bovengemiddelde bijdrage leverden aan het grensoverschrijdend samenwerken en samenleven. Daarmee stimuleerden zij vele anderen tot eigen initiatieven.

“Ik vraag me af...”

Inmiddels is het grensoverschrijdend samenwerken een structureel onderdeel geworden van het leven in de EUREGIO. Natuurlijk vraagt dit nog steeds een bepaalde persoonlijke drive en doorzettingsvermogen, maar steeds vaker vinden diverse grensbewoners en -organisaties elkaar. Ze zetten in korte tijd een prachtig product van grensoverschrijdende samenwerking neer. Daardoor is wat vroeger buitengewoon was, vandaag de dag voor veel burgers en organisaties normaal. Om de huidige stand van de “grenzeloze” samenwerking te weerspiegelen, zijn de winnaars van de People-to-People EUREGIO-prijs sinds enkele jaren geen individuele personen meer, maar projecten en initiatieven die door de bij de EUREGIO aangesloten gemeenten worden voorgesteld. Het Presidium van de EUREGIO kiest de winnaar uit de voorgestelde initiatieven.

Nieuw Jack Herschel-Wandeling

Op 16 december 2021 zou Jack (Isaac) Herschel 100 jaar zijn geworden. Helaas is hij sinds 18 april 2016 niet meer onder ons. Een Joods gezegde luidt: “Zolang je naam nog genoemd wordt, ben je er nog”. Dit willen we als Stichting onder andere bewerkstelligen. Wij zetten ons in brede zin in voor het Joodse gedachtengoed in Eibergen. We starten met een reeks nieuwe wandelingen die in het teken staan van het Joodse erfgoed. Ter gelegenheid van zijn honderdste verjaardag hebben we voor de eerste in de reeks een wandeling door Eibergen uitgestippeld over het leven van Jack, zoon van een Joodse slager uit Eibergen. Deze wandeling leidt u langs plekken waar Jack heeft gewoond en ondergedoken heeft gezeten. De familie werd opgepakt maar Jack wist als enige van zijn familie aan de Duisters te ontkomen. Hij werd na de oorlog bakker in Enschede. De wandeling is te verkrijgen bij de TIP in Eibergen aan de Grotestraat 59.

*Jack
Herschel
foto: Bert
Smeenk*

Herdenking gesneuvelde Engelse Soldaten Donderdag 31 maart 2022

Zoals de afgelopen jaren starten we onze activiteiten in het jaar met de herdenking aan de gesneuvelde Engelse soldaten op de Algemene begraafplaats aan de Haaksbergseweg in Eibergen

Kranslegging 4 mei 2022

Sinds het monument is aangevuld wonen wij als Stichting de jaarlijkse herdenking en kranslegging bij het oorlogsmonument in Eibergen bij. Dit jaar zonder mevrouw Dormits-Menco. Zij is ons helaas vorig jaar juni ontvallen. Haar zoon Ido neemt de rol van haar over. Samen leggen we een krans namens de Joodse gemeenschap en namens de Stichting.

Activiteiten viering 77 jaar vrijheid 2022

We sloten dit jaar aan bij de viering van 77 jaar vrijheid in de gemeente Berkelland. Onder andere door de subsidie die we mochten ontvangen hebben we de volgende projecten kunnen organiseren en/of starten
Bevrijdingswandelingen 5 mei
5 mei waren er onder begeleiding van onze gidsen Marieke Driever en Bert Smeenk twee wandelroutes gepland. Zij blijven dit in overleg met de TIP de komende tijd op verzoek nog doen wanneer er vraag is om een gids.

“Ik vraag me af...”

Route 1

Dit is een wat kortere wandeling met de meer markante punten in het dorp, zoals de Stolpersteine, het monument, enkele onderduikadressen, de plaatsen waar de bommen gevallen zijn in 1940. Van deze wandeling zijn routebeschrijvingen en een kaart bij de TIP neergelegd. Deze wandeling kan zowel met gids als zonder gids gelopen worden.

Route 2

Een uitgebreide wandeling van meer dan een uur langs de meeste punten van Eibergen waar in de oorlog wat gebeurd is. Hier is ook een routebeschrijving van gemaakt met ook een kaart met nummers erop. Deze route loopt deels langs de buitenkant van Eibergen, om te laten zien waar de “Engelsen” Eibergen binnen getrokken zijn. Het monument wordt bezocht en ook de J.W. Hagemanstraat, genoemd naar de verzetsstrijder Jan Willem Hageman.

Start scholenproject

Omdat Covid-19 roet in het eten gooide de afgelopen twee jaar heeft het ons aan het denken gezet hoe benader je de scholen en de jeugd in het kader van 75 jaar vrijheid. Tot maart 2022 was het niet gewenst om in de klassen gastlessen te geven en/of direct contact met kinderen te hebben. Maar het plan dat door brainstormen is ontstaan door de vrijwilligers van de Stichting was een leesboekje en een lesboekje met veel foto's te maken voor de kinderen zodat ze zelf of in een groepje op pad konden. Dit sloeg goed aan. Men moet ook niet vergeten dat de scholen door de corona ook met hun lesprogramma behoorlijk in de knel gekomen zijn en dat er weinig tijd over was voor extra activiteiten. Een aantal scholen vroeg zelfs of ze niet alleen groep 8 maar ook groep 7 mee mochten laten doen met ons programma.

Het programma is in overleg met de leerkracht op maat gemaakt. De ene wilde een PowerPoint met een wandeling langs de markante punten van Eibergen, de andere eerst de PowerPoint

Werkboekjes scholen- project

met daarna een fietstocht langs de markante punten uit de oorlog in Eibergen, o.a. het monument, de Stolpersteine. Voor velen was het hoogtepunt een bezoek aan de Joodse begraafplaats aan de Rekkense Binnenweg. Hier liggen namelijk ook nog twee oorlogsslachtoffers. We hadden gevraagd om een kiezelsteentje mee te nemen om op een graf te leggen, dit maakte veel indruk op de kinderen. Bij de graven van de twee Joodse slachtoffers van een bombardement werd uitgebreid stil gestaan.

De 77-jarige viering van vrijheid heeft wel opgeleverd dat de scholen volgend jaar een uitgebreider programma willen en meer samenwerking, zelfs het schoonmaken van de Stolpersteine werd al geopperd.

Al met al was dit zeer geslaagd en zal in de komende jaren vervolgd en uitgebreid worden.

Filmvertoning Grensherinneringen 6 mei De Oude Mattheüs kerk Eibergen

De eerste vertoning voor hoofdrolspelers en genodigden hebben we al kunnen doen tijdens een periode van versoepelde maatregelen tijdens de Covid-19 periode. Het plan was uiteraard om deze voor een groter publiek te vertonen.

Voor de Corona periode waren er afspraken gemaakt met Cultureel centrum De Huve in Eibergen en het Kult in Vreden. Helaas kon dit in eerste instantie allemaal geen doorgang vinden.

“Ik vraag me af...”

Vanuit de activiteitencommissie van De Oude Mattheüs en mede-culturele burens t.w. museum de Scheper, de bibliotheek, de Huve en de historische kring nam Hennie Tuut contact met onze Stichting op: Ze hadden gelezen over onze documentaire ‘Grensherinneringen’ en ze vroegen zich af of we al plannen hadden om deze ergens te laten zien rond die tijd.

Zo kregen we in plaats van de Huve en de Oude Mattheüskerk als prachtige locatie aangeboden. Zij hadden de apparatuur, verzorgden de drankjes en een deel van de PR. De kaartverkoop ging via hun website en via de TIP in Eibergen. Ook wij hebben via onze social media-kanalen reclame gemaakt voor de première. Een mooie samenwerking uiteindelijk.

De kaartverkoop liep eerst nog niet zo heel vlot maar de dag zelf werd er aan de kassa ook nog wat verkocht. Mensen hebben op het laatste moment nog besloten om te komen. Al met al een geslaagde avond met 79 bezoekers.

We raakten als makers van de documentaire nog met een aantal bezoekers in gesprek. Dat is natuurlijk wat we uiteindelijk willen bereiken.

Bezoek Sera en Einat aan Eibergen juli en augustus 2022

Het eerste contact was een mail uit Israël van Sera met het verzoek of we haar dochter Einat wilden helpen tijdens een bezoek aan Nederland. Einat is bezig met een film over haar familiegeschiedenis. Voor de duidelijkheid: Sera is de dochter van Jacob Julius Zion; Einat is de dochter van Sera en de kleindochter van Jacob Julius Zion.

Wat nu helemaal de plannen zijn is in eerste instantie niet helemaal duidelijk maar na het eerste bezoek 26 juli aan een van onze bestuursleden was het helder. Einat brengt de week er op een Israëliisch-Nederlandse filmer genaamd Avi mee. Hij zou het eerste bezoek van de familie aan Eibergen sinds de emigratie gaan vastleggen. Op deze dag werden de eerste voorbereidingen getroffen.

*Filmvertoning in de Oude Mattheüskerk
Foto: Bert Smeenk*

Ze wilden proberen om een bezoek te brengen aan alle adressen waar grootvader Jacob Julius Zion ondergedoken heeft gezeten. De Stichting kon hen hierbij helpen. Tevens werden er ook gesprekken gevoerd met mensen waar familie ondergedoken heeft gezeten of die wat vertellen konden over de oorlog in Nederland. Woensdag 27 juli werden er verdere voorbereidingen getroffen; inmiddels had zich ook een neef van Einat bij ons aangesloten. We hebben het monument aan de Burg. Wilhelmweg bezocht en ook de Joodse begraafplaats van Eibergen. De rest van de week ging ieder zijn eigen gang. De eerste week van augustus was het dan zover. Eerst een treffen met de ouders van Einat, die de filmer Avi meebrachten. De ouders wonen net als Einat in Israël, maar haar moeder is geboren in Eibergen. We ontmoeten elkaar in Arnhem bij het Joodse gedeelte van de begraafplaats Moscowa. Daar werd een bezoek gebracht aan de graven van de grootouders van Einat.

Een van de doelen van Stichting “Ik vraag me af...” is ook om Joodse families te helpen met het ontdekken van verhalen uit hun verleden en dit te koppelen naar het heden.

Na drie dagen filmen in de Achterhoek vertrok de familie van Einat met de filmer richting Den

“Ik vraag me af...”

Haag. We houden contact met Einat en hopen dat ze haar droom kan verwezenlijken en deze film over haar familiegeschiedenis kan voltooien.

Open Monumentendag Zondag 11 september 2022

Een vast gegeven op deze dag is de wandeling naar de Joodse begraafplaats in Eibergen onder leiding van onze gids Bert Smeenk.

Halloween Braderie Eibergen 29 en 30 oktober 2022

Op uitnodiging van de organisatie van Keep them Rolling stonden we dit jaar met een informatiestand op de braderie in Eibergen tijdens het Halloween weekend. Samen met hen hadden we een ruime locatie naast het Openlucht Theater.

We hebben tijdens deze mooie najaar dagen in oktober nog wat reclame kunnen maken voor de film en onze Stichting. Ondanks de wat afgelegen locatie zijn we met mensen in gesprek gegaan en hebben we contacten kunnen leggen met leraren van verschillende scholen. Daarbij ook wat geleerd over ons scholenproject en het aanbieden hiervan. Dit blijkt lastiger dan we in eerste instantie dachten. De lesprogramma's zijn vrijwel dichtgetimmerd door de controle van de overheid. Dit laat weinig ruimte voor de leraren voor extra activiteiten.

Het was een mooie kans om mensen te vertellen en te laten zien wat wij als Stichting in Eibergen doen.

**Filmvertoning Grensherinneringen
9 december 2022 de Huve in Eibergen**
Slechte planning: Helaas viel deze datum uiteindelijk samen met een voetbalwedstrijd van het Nederlands elftal.

*Sera en Einat in de schuilplek op een onderduikadres. Deels is deze nog intact
Foto: Bert Smeenk*

Niet heel erg goed bezocht maar toch een mooie locatie voor de vertoning van de film. Voordeel is dat in de Huve alle randvoorwaarden aanwezig zijn voor het vertonen van een film.

We hebben er nu wel over nagedacht om te gaan voor wat kleinere locaties. Mocht er dan veel animo zijn kunnen we altijd nog een tweede vertoning plannen.

De grootste uitdaging is echter wel de kosten van de locatie. Als Stichting hebben we niet zo veel te besteden en de huur is vaak hoog. Bij weinig bezoekers zijn de kosten dan uiteindelijk wat te veel voor ons.

Projecten in het verschiet

Voor nu is het belangrijkste voor ons de film Grensherinneringen op zoveel mogelijk locaties te vertonen. Hiervoor zijn we in gesprek met verschillende partijen. Daarnaast is ons doel elk jaar een Stolpersteine wandeling te ontwikkelen. Komend jaar willen we in de hoofdrol Bep Dormits-Menco, een vriendin van onze Stichting van wie we vorig jaar afscheid hebben moeten nemen. Zo houden we haar herinnering in leven.